

Összeállítás: NAGYBERKI ÁLT. ISK. HOMISZ. SAKKÖR

Összeállítás ideje: 1979.

TART.: JELES NAPOKHOZ FÜRÖDŐ NÉPRÖKÖLÉSEK

22 lap

Földrajzi mutató: NAGYBERKI

Sakkmutató: XIX, B

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖZLÉS

ÁTVÉTELVE AZ EGYS. LTK. 4238-as TÉTELE ALÓL

4238

Jéles napekhoz füzödő népszokások, /téli népszokások/

Uj évi köszöntők:

Boldog új évet kívánni jöttem én,
E szép téli nap sugárzó reggelén
Kamrátokba sok jót, házatokba békét,
Szívetekbe boldogságot, áldott békességet.

A kisebb gyermekek így köszöntöttek:

- Kicsi vagyok én, székre állok, onnan nagyot kiáltok;
Szerencsés, boldog új évet kívánok

Reggel mikor felkeltek ilyen mondásokkal járták körbe a falut:

- Ha vasra léptek reggel, olyan egészségesek lesztek és erősek
mint a vas.

Ha babot főztök reggel, akkor a háznál sok pénz lesz.
Tyukot nem lehetett vágni, mivel azt tartották kikaparja a
szerencsét.

A köszöntésekért diót, meyerót és pénzt adtak.

Adatközlő: Kiss Jánosné
M esdős

Feljegyzők: Kiss János-Gál Zoltán honismereti
szakköri tagok 1978.

Az ide települt németek "svábok" magukkal hozták azt a népszokást,
hogy új évkor 0 óra 1 perckor megszólalt a zeneszó és a zenészek
jóhangu legények és fiatal házasemberek kíséretében házról-házra
jártak új évet köszönteni. A köszöntőt német háznál németül, a ma-
gyar háznál magyarul mondták. Minden háznál enni és innivalóval
megvendégelték őket. A zenészeknek pénzt is adtak. Ez így ment
világos reggelig, 8 órákor minden háznál abbahagyták a zeneszót
és az új év köszöntést. Azt tartották, hogy 8 óra után már illet-
lenség új évet köszönteni. Ezután szentmisére ment mindenki,
/persze aki tudott, s nem részegedett le annyira/ mert azt tar-
tották, amelyik háztól senkisé megymisére új évkor, annak a
családnak az évi munkáján nem lesz az Isten áldása.

Ujévkor nem volt illő bált tartani csak Szilveszterkor, akkor
is csak éjfélig, mert utána a köszöntő kezdődött.

A bál mindig délután 2 órákor kezdődött. A zenészek kiálltak
a kecsma hidjára, és három indulót fújtak rézhangszeren.
Ezután jöttek össze a fiatalok, lányok, legények, fiatal házas
emberek feleségeikkel. Az idősebb emberek csak este verődtek
össze, az állatok gondozása után jöhettek csak a bálba.

Uj évkor, amikor a zenés köszöntő befejeződött a fiú gyermekek
12 éves korig járták a rokon házakat, és új évet köszöntöttek.
A leányoknak tilos volt új évet köszönteni, vagy asszonynak első-
ként elmenni máshez, mert az balszerencsét hozott.

Azt szerette mindenki legjobban, ha cigánygyerek jött köszönteni elsőnek. Ezt természetesen a helyi cigányok ki is használták. Még 60 évvel ezelőtt, amikor Köves József volt a tanító, az iskolások a következő új évi köszöntőt tanította meg az iskolásoknak:

Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben
Szántóföldek, szőlőhegyek
Teremjenek bőven
Adjon Isten sok bört,
Sok búzát, lélek üdvösséget
Szerencsés új esztendőt
Boldog új évet kívánok.

A legények, amikor házról - házra jártak a kováccsal kifurattak egy vasdarabot, abba egy beleillő szöveget illesztettek. A lyukba egy gyufafejet huzkoddak, s rátették a szöveget. A vas és a szög egy zsinórral volt összekötve. 3-4 lábálás után az ablak alatt a küszöbnek ütötték, amely elsült és nagyot durrant.

Ilyen durrogatás közben fordult elő, hogy Steiner Ádám legénynek egy kulcsdarab a szemébe repült és az egyik szemére megvakult.

Ugyanez fordult elő Kercseligeten is Oszer Lajossal, aki még ma is él, puskaport töltött a kulcsba, neki is egy darab kivitte az egyik szemét, s egyik szeme üvegből van.

A köszöntőket magyarok által lakott házban magyarul, német lakta helyen németül mondták:

Hála Isten megértük az új esztendő napját
Adjon Isten, hogy többeket is érthessünk,
De ne ilyen bubánattal teli napokkal
Adjon Isten bört, búzát, lélek üdvösséget
Szerencsés jó esztendőt: Boldog új évet kívánok.

A cigánygyerekek különböző összetákelt, sokszor értelmetlen köszöntőt mondtak. Az ügyesebbek eljárták a rókatáncot. Ez a következő képpen történt: Egy kanászbötöt leböktek a földbe, és azt hol jobbra, hol balra átugrálták és illetlen szavakból összetákelt verset mondtak. Nagyot mulattak ezen a köszöntőn részt vett ittás legények, és ezen mulatván pénzzel jutalmazták a cigánygyerekeket, ha szerette az italt részegségig leitatatták.

Déli 12 órára mindenkinek illett haza menni, együtt ebédelt a család. Ezen a napon nem illett hiányozni senkinek sem. Abban az időben a nép sokkal gyengébben állt pénz dolgában mint most, ezért a gyerekeknek köszöntéskor almát, diót, kalácsot, körtét adtak a szegényebbek, aki tehetősebb volt az pénz adott.

Új év délután és estefelé a kocsmába újból összeverődtek a legények és a fiatal emberek, s mulattak tovább.

Érdekes szokás volt, hogy a fiatal legények korra való tekintet nélkül mindig egy asztalhoz ültek. A nótákat az idősebbek kezdték, a fiatalok besegitettek. Az ital megrendelése sorban történt, mindenki minden esetben a saját helyére ült, és amikor rákerült a ser ő hozatta az 1 liter bört vagy sört, amit éppen ittak. 20-25-en szoktak együtt lenni.

A zenészek 4 "sört" játszottak. Első volt a keringő, utána foksz, majd cipedli és végül a csárdás következett, ami fergeteges gyors csárdással fejeződött be.

Ezután szünet következett, ilyenkor a legények leköszöntek a táncosoktól, és bementek az ivóba és leült mindenki a helyére, ittak és nótáztak. Ha megszólalt a zene az összes legény felkelt, elől az idősebbek és a lányokat sorba minden alkalommal minden "versben" másik lányt kértek fel táncolni, akár tetszett neki akár nem. Ha a legény már minden leánnyal táncolt utána azt kérte fel, aki tetszett neki. A leány nem állhatott le, legény volt bőven.

Hogy minden leányra sor kerüljön ezt a legények úgy oldották meg, hogy egymástól tánc közben lekérték a leányt, így előbb a végére értek a szokásnak, előbb szabadok lettek.

A fiatal nős emberek ha nótázni akartak, akkor kezdték, ha a legények bementek táncolni, ha a legények kezdték a nótázást, akkor ők is besegitettek nekik, de egymással sohasem versenyeztek.

Nézeteltérés falubeliek között nem szokott előfordulni. Ha vidéki legény beivott és rendezetlenkedni kezdett közös akarattal a kocsmáros beavatkozása nélkül lerendezték, kidobták, de ez is ritkán fordult elő.

Szokás volt a faluban, hogy az a legény, aki bál vagy lakodalmán alkalmával leissza magát, lerészegedett a faluban nem kapott leányt. Illetlenség volt berugni, házártskoskodni. A józan mulatozást kedvelték.

A legények és a leányok is legtöbbször télen papucsban vagy klumpában mentek a bálba. Kint sorba rakták, és száraz lábbal tutyiban vagy német kapcában, - ami megvolt talpalva-, mentek a terembe.

A lányok tutyija rózsás volt, piros, rózsaszínű pántlikát fűztek bele kötőnek.

A lányok mikor egy-egy táncnak vége volt körbe /karéba/ álltak, körbe lépegettek és nótákat daloltak.

Az öregek kb. 1920-ig főleg németül, majd az új nemzedék az első világháború után már magyarul dalolt.

Az első világháborúig a faluban a németnyelv volt az uralkodó, utána Köves József tanító nevelése nyomán, - bár ő is perfekt irt, olvasott, beszélt németül, - sokan elhagyták a német szót, és csak magyarul beszéltek. Ma a lakosság közül már kevesen értik a német szót, családon belül csak a 60 éven felüliek. A fiatalság nem érti, nem beszéli.

Még érdemes megemlíteni, hogy bálok alkalmával este 12 óra felé mindig volt 3 vers tánc a nős emberek részére, ilyenkor legény nem állhatott be táncolni. Ha beállt kilókták, rászoltak, rákiabáltak, ha akkor sem értette meg a szót, megfogták és kidobták a kocsmából.

3 királyok köszöntése

Uj év és vízkereszt között a falut 3 fiu gyermek felöltözve napkeleti bölcseknek, kezükben maguk által készített betlehemi jászollal járták a falut. A jászolban elhelyezték Szent Józsefet, Máriát, a kis Jézust, körülöttük állatokkal. Általában papirból készítették őket. A vezető fiu kezében xxxxxxxx alakú csillag volt, ami összehuzható és kinyitható volt. Házról-házra szent énekeket énekelve jártak. Az ének vége mindig az volt hogy: Krisztus Jézus született örvendezzünk
Neki örömeinket zengedezzünk
Szép jel és szép csillag, szép napunk
támadt,
Szép napunk támadt

A köszöntésért pénzt kaptak.

Korbácsolás:

Karácsony után 2 nappal, december 28-án volt ez a nép szokás. Ezt a napot úgy nevezték apró szentek napja.

Ilyenkor a kisgyerekeknek az édesapjuk füzvesszőből 4-8 águ korbácsot fent és azzal járták be azok a rokenságot. A család, a házbeliek női tagjait a füzfavesszővel elverték oly módon, hogy a fenekükre a vesszővel ráhuztak addig míg a szöveget mondták, de csak addig járhatott a korbácsütés míg a szöveget mondták. Jó egészséget a következő szöveggel kínáltak:

Jó légy, friss légy, egészséges légy
Vizért küldnek bert hozzád,
Berért küldenek vizet hozzád
Jó légy, friss légy, egészséges légy
Köröm méreg ne legyen az ujjadon
Csuz a fejed meg ne mássza
Jó légy, friss légy ..... stb.

Ajándékot csak akkor adtak a házbeliek, ha nem nagyon verték el a lányokat, ha nagyon elverték őket, akkor kikergették a korbácsolókat a házból.

Ha valaki szándékosan valakinek a hátára vagy a lábára ütött, joga volt az illetőnek elvenni a korbácsot és visszaadni az ütéseknek, de csak annyit, amennyit rosszul kapott.

Adatgyűjtő: Pallósi József

Adatközlő : özv.Szabó Józsefné

Luca napi szokások

Kotyolás: régebben kb. 50 évvel ezelőtt.

Minden évben, december 13-án a kisgyerekek és az iskolások, de csak a fiúk, a leányok nem, elmentek a házakhoz.

A favágítóról egy darab fát bevitték a szobába, a gyerekek ráültek, s elkezdték a kotyolási szöveget. Amikor ezt a háziasszony meglátta, szaladt a kamrába, már oda volt készítve egy szakajtóba a kukerica, s szaladt be a kotyolókhoz. Azoknak addig nem volt szabad megkezdeni a kotyolást, amíg a gazdaasszony be nem ért, mert amíg ők mondták a kotyolási szöveget, addig a gazdaasszony a szakajtóból a morzsolt kukericát szórta a fejükre és mondogatta: pipikéje-pipikéje, gyertek gyorsan.

A fiúk szövege:

Kitty - ketty - kitty - ketty
Galagonya kettő, az enyém is kettő
Kendüknek annyi csibéji legyenek, mint égen a csillag,
Mint réten a fűszál
Olyan vastag szalonnája legyen a hizójának, mint a mesteggerenda
Lányának olyan hegyés csőcse legyen, mint a bugyogós korsónak
Kitty-ketty - kitty-ketty ...
Kendtek fia fölmaszott a kemencére, leégett a gatyá szélé
Kitty - ketty .....

Az élelmesebb gazdaasszony korán reggel felkelt és becsukta, vagy bekötötte a kiskaput, hogy asszony nép ne jöhessen a házhoz elsőnek, mert akkor elviszi a szerencsét, nem lesz csirkéje, csak férfit engedett be elsőnek aznap.

Még ma is élő babona, hogyha a tyukok közül valamelyik, mint új kezdő tejó galamb nagyságu tejját tejik, át kell dobni a kerítésen keresztül a szomszédba, mert ha bevisszük a házba vele együtt a balszerencsét is bevisszük.

A lányok Luca napján 13 db papírra fiú neveket irtak. Mindennap karácsonyig egyet - egyet tűzbe dobtak és amelyik név utoljára megmaradt azt mondták, hogy olyan nevű lesz a férjük.

Más változat:

A leányok gombócokat gyurtak és abba helyezték el a papírra irt fiúneveket, majd kifőzték a gombócokat forró vízben. Mind a 13 leány kivett egy gombócot, s amilyen nevet kihuzott azt tartották, hogy olyan nevű legény lesz a férjük.

Komatál /tavaszi/

Husvét után első vasárnap /virágvasárnap/ két barátnő egymásnak komatálat vitt, és utána egymást komának nevezték.

Virágvasárnap ebéd után vitte az egyik, utána hozta vissza a másik a megrakott komatálat.

A komatál az alábbiakból állott:

Rózsás porcelán levesestál
5 db himes tojás
3 " narancs
1 nagycsomag 1/4 kg-os tojás cukor
1 tábla csokoládé

Himzett háziszóttos terítővel volt a komatál letakarva.

Amikor odaért a barátnő belépett a szobába az alábbi szöveget kellett elmondani:

Komatálat hoztam
Meg is aranyoztam
Szűz hozta szűznek
Koma hozta komának
Ha nem tetszik vissza viszem
Azen az uton, amelyiken hoztam.

Ezután letette az asztalra a komatálat és megcsókolta a barátnőjét és mondta: Szervusz komám.

Ezután a család leültette éa az erre az alkalomra készített süteménnyel és tortával, megkínálta mindenkől 3 db-ot haza is adtak. Rövid beszélgetés után az első koma hazament és várta a másikat, mire ez megtörtént este lett.

Jeles napok

I.6. Vizkereszt

Valaki a családból egy kis üvegbe szentelt vizet hozott ezen a napon a templomból, ezt jól bedugaszolták, hogy el ne párologjon, és a mestergerendára, vagy ahol ez nem volt a falba vert szögére akasztották, abba a szobába ahol laktak, nem az első vagy szép szobába.

Az újszülöttet, ha születéskor nem volt egészséges és másnap nem tudták megkeresztelni otthon ezzel keresztelték meg, nehogy pogányként kerüljön a másvilágra.

Diftéria /törökgyík/ esetén ebből itattak pár kortyot a kisgyerekekkel, hogy gyógyuljanak meg, mert a régi időkben ebben a járványbetegségben sok meghalt. Elhalálozás esetén egy pohárba ezt a vizet öntötték és kuruspán ággal megszentelték az otthon hidegágyon fekvő halottat, és egy miatyánkot mondtak el a halott lelkének üdvösségéért.

I. 22. Vincze

Ha ezen a napon jó idő van és az ereszről lelógó jégcsap folyik, vagy ha ezen a napon esik az eső, vagy a hó ez azt jelentette, hogy az adott esztendőben jó szüret lesz.

Közmendés: Vincze telik a pince.

Ha nem volt csapadék és az ereszről sem csepegett a víz a szőlőre rossz időjárást jósoltak:

májusi fagy, nyári köd,
jégeső, korai dér várható

I. 25. Pál fordulás:

Elmult a fele tél, a gazdának ugy kell gazdálkodni a takarmánnyal, hogy az állatoknak kihajtásig V.1-ig elegendő legyen.

A kihajtás ideje máj. 1

II. 2. Gyertyaszentelő boldogasszony

Ezen a napon 2 szál gyertyát vittek a templomba és a pap megszentelte. Ezt hazavitték, és ha a családba valaki meghalt, ezt egy fehér házi szőttes abrosszal leterített asztalon meggyújtották úgy, hogy középen a feszület állott, és virrasztáskor /temetés előtt való este ez mellett imádkoztak az asszonyok, a temetéskor az udvaron is ezeket a gyertyákat gyújtották meg, amíg a szertartás tartott/, ami megmaradt belőlük, azt a sirba dobták temetés közben.

II. 3. Balázsjárás:

Ezen a napon a kisgyerekeket elvitték a templomba és az állá körül meghajlitott gyertyát tettek, és azt meggyújtották mind a két felől, és így áldotta meg őket a pap, hogy ne kapják meg a diftériát /törökgyík/ Ez csunya betegség volt, megdagadtak a mandulák és ez törökgyulladásal járt. Nem tudtak a kisgyerekek sem enni sem inni, végül még levegőt sem kaptak. Végül éhen, szomjan levegő nélkül megfulladtak.

Február 24. Jégtörő Mátyás

Ha ezen a napon nem enged az ereszen a jégcsap,
nem olvad a hó, akkor hosszan tartó jég lesz.
Ha enged az eresz, tehát csöpög a jégcsap, akkor
azt tartották, hogy Mátyás megtörte a jeget, hamar
megjön a tavasz.

Március 18-19 Sándor - József nap megtartása

Ezen a napon az ünnepelt Sándorok és Józsefek a meghívott legjobb baráti körrel kimentek a szőlőhegyre nappal mulatni cigányszzenészó mellett. Mire este lett illet hazajönni, mert Orsós József és Orsós János járták a falut és minden Sándort és Józsefet felköszöntöttek, boldog névnapot kívántak, elhuzatták a legkedvesebb nótáikat, majd megkínálták őket borral és pénzt adtak nekik 50-10-20 pengőt, az szerint, hogy ki milyen módos volt.

Hus hagyó kedd: /vagy Kata-hegyi bucsu/

Farsang utolsó napján hushagyó kedden a legények és a leányok, valamint a fiatal emberek feleségeikkel kimentek a szőlőhegyre mulatni. Vittek ki finom ennivalót, bort, süteményt és pincéről pincére jártak cigányzene kíséretében. Mulattak, daloltak, táncoltak. A szülők mindenhol fűtött helyiséggel, pince és udvarrenddel várták a fiatalokat. Volt legény, aki harmonikát vitt magával, ez legtöbbször Herr András vagy Bisheff Mátyás volt. Mire beesteledett hazajöttek, és az egyik leányosháznál, ahol jó nagy szoba volt este összejöttek és batyusbált rendeztek. A leányok ennivalót, a legények innivalót hoztak. A batyusbál csak éjfélig tartott, mert éjfél után kezdődött a nagybőjt Hanvazószerda.

Akik annyira jól érezték magukat pl. fiatal házasemberek vagy legények, hogy reggelig mulattak azokat telhetetlennek tartották.

Hanvazószerdán nem illett hust enni, hanem a keddi maradékot csenka csütörtökön, hanvazószerdát követő napon fogyasztották el.

Március 25. Gyümölcseltő boldegasszony

Azt tartották a régi öregek, hogy gyümölcseltő hetében kell a gyümölcsfákat beoltani, akkor ered meg legjobban és akkor hozza a legbővebb termést.

IV. Április 10. Ezt nevezték a 100. napnak

Ezen a napon kell az apró magvakat elvetni /hagyna nap/
dughagyna, sárgarépa, petrezselyem mag, mák, lóhere, lucer-
na stb./ Akkor biztosan sikerül a termés, bő termés lesz.
Ezt a feltevést a parasztember arra alapozta, hogy régen
hosszuak voltak a telek és száraz volt az április. Ha mind-
járt a tél után a talaj megszikkadt nem vetették el az
apró magvakat, mert az nem kelt volna ki májusban, így tehát
nem lett volna biztosítva a termés, utána már nem lett vol-
na elég a tenyészidő.

Karácsonyi asztal készítése

December 24-én este:

Leterítették az asztalt, ráhelyezték a karácsonyfát. A családban az édesapa szénát, szakajtóban kukoricát, abrakot helyezett el a karácsonyfa alatt az állatok részére. Karácsony napján ebből ettek az állatok. Kitisztították a gászolt, friss almot helyeztek el. Mákos, diós kalácsot készítettek kelt tésztából. Este együtt menta a család lefekvés előtt:

Krisztus Jézus született örvendjünk.

Megfigyelés: december 13 - december 25 között megfigyelték az eltelt 12 napi időjárását. Azt tartották, hogy milyen időjárás volt az egyes napokon, olyan időjárás lesz jellemző a következő év 12 hónapjára.

Pörgetős játék /karácsonykor/

Fából készítettek egy négy oldalú pörgetőt, melynek alul és felül is van egy hosszú nyele. A négy oldalra M N VT betűket véstek. Ezt a játékot annyian játszották, amennyien akarták. A pörgetőt megpörgették, amelyik oldalát meglátta a játészó, az volt az érvényes. A betűk jelzésének tartalma:

M=mind, N=nincs, V=vég, T=tég. Az asztal közepére sok diót helyeztek. Ha az egyik pörgető az M betűt látta meg, akkor elvette az összes diót. Ha a V betűt, akkor egyet vett el az asztal közepéről, T betű esetében tégy az asztalra egyet a saját dióidból azt jelentette, N betű semmit nem jelentett. A játék megkezdésekor minden játékos 10 szem diót kapott. Ha az asztal közepéről elfogyott a dió, minden játékos egy diót közepre tett.

Adatközlő: Gyurkó Kózsefné Baté, Petőfi u.15.

Adatgyűjtő: Tóth Jolán Baté

Szekások:

P a s z i t a

Mikor megszületett a gyermek hamarosan megkeresztelték. Keresztelő napján reggel már a komaasszony reggelit vitt a gyermek ágyát fekvő komaasszonynak. A reggeli kávé, fehérkenyér, és 1-1 pálinka, vagy egy üveg rum volt. Reggeli után mentek a gyereket megkeresztelni. Délben volt a nagy ebéd. Keresztelő után 3 nap a komaasszony paszitet vitt. Erre a célra külön egy ebédes véka volt használva. Szépen fonott és festett vesszőből készült. A kosárba beleterítették a vékaruhát. Levest, töltött tyukot, pörköltet rizsával, pecsenyét, rántott húst, fasérezettat raktak alul a kosárba. Utánna következtek a sütemények. Legalább 14 féle süteményt sütöttek. A tetejére került a torta. Ezt ovatosan leterítették szép szőttes ruhával. Ugy kellett időzíteni magukat, hogy a déli harangszóra kellett beérni a lakásba, mert a komaasszony ebből evett ebédet. Ezt 3 nap ismételték és mindig más - más süteményekkel.

Káposzta szelés

A káposzta szelésnek is sz volt a /lényege/ célja, hogy egy nap alatt herdóba kerüljön a káposzta. A rokonok összejöttek és a szomszédok. Leszelték a káposztát. A családból egy személy jól megmosta a lábát és ő taposta el a káposztát a herdóban. Azt szokták mondani, hogy addig kell taposni amíg a bokájukig nem ér a sóslé. Közben beszélgettek, nézték a férfiak ivogalódtak.

T o l l f o s z t á s

Ahol a lányoknak a staférunghját készítették ott szoktak inkább tollat fosztani. Ez szintén olyan biberkélő dolog, hogy egy ember nem tudja csinálni. Összejöttek a szomszédok vagy a rokonok és fosztogattak. Fosztás közben vigyázni kellett még arra is, hogy nagyon ne beszéljenek, mert egy kicsit erősebb szusz s máris szállt a toll a szobában. Előfordult az is hogy a legények tréfából befújtak a tollba. Akkor aztán volt nagy kacagás. Utolsó este volt egy mulatság. Sütemény meg ber volt az asztalon.

Kukorica fosztás

Egy családnak sok lett volna egyedül fosztogatni a kukoricát. Így összebeszéltek a rokonok és egyik este egyiknek, a másik este másik családnál fosztottak. Ide aztán mentek a fiúk is lányok is. A borskersó körbejárt a kukorica határ körül. Öregek, fiatalok daloltak, meséltek. Sőt a legények a lányokat a csúzába is beledobták. Ebben az időben voltak Nagyberkeniben summások is. Ők is szívesen elmentek a parasztekhez esténként. Ezek tudtak csak igazán, szépen, jól summás dalokat énekelni.

Adatgyűjtő: Vörös Márta

Adatközlő: Vörös Gyuláné, Nagyberkeni, Vörös Hadnagy u.

4238

1979. évi szokáspályázat értékelése

2. Nagyberki Alatalános Iskola Honismereti Szakköre

Vezető: Hais Magdolna

Beküldött anyag: Jeles-napokhoz fűződő népszokások leírása
30 gépelt oldal

Ujév, háromkirályok köszöntése, korbácsolás, lucanapi szokások, komatál, vizkereszt, Vince, Pál, gyertyaszentelő, Balázs napja, Jégtörő Mátyás, Sándor- József nap, hushagyókedd, gyümölcsoltó, Boldogasszony, Századik nap. Tizenkilences események.

Karácsonyi asztal készítése, paszita, káposztaszelés, tollfosztás, kukoricafosztás, halotti és temetési szokások.

Értékelés :

Nagyberkirkiről és környékéről valók az adatok. Egy-egy témát egy-egy adatközlő elmondása szerint közöl, nem összesíti több emlékező anyagát. Nem mindenhol világos, hogy ki volt az adatközlő.

Értékesek a részleges leírások.

Tanácsok a további munkához: vázlatosabb leírások kiegészítendők. Közösenként kellene rendezni az anyagot. Nagyberki környékén katolikus, református falvak is vannak, sőt magyarok és németek is élnek egymás mellett. A vallási, nemzetiségi különbségek a népszokásokban is eltéréseket okoznak.

Külön kellene választani a családélet eseményeihez, gazdasági eseményekhez és a jeles napokhoz fűződő anyagokat.

A pályázat IV. díjra javasolt.

Jutalom: 300-Ft.

1 péld